

ТЕМА 3. ПОТРЕБИ, БЛАГА, КОРИСНІСТЬ

Лекція 1. Сутність економічних потреб, класифікація благ та їх корисність

Розробив
к.е.н., доцент Макуха С.М.

ПИТАННЯ ЛЕКЦІЇ:

1. Потреби та їх класифікація
2. Сутність і класифікація благ
3. Загальна та гранична корисність блага.

МЕТА ЗАНЯТТЯ:

- Розкрити сутність економічних потреб та благ і їх класифікацію.
- Вивчити зміст корисності та графічне зображення загальної і граничної корисності.
- Розкрити динаміку загальної та граничної корисності при зміні кількості блага.

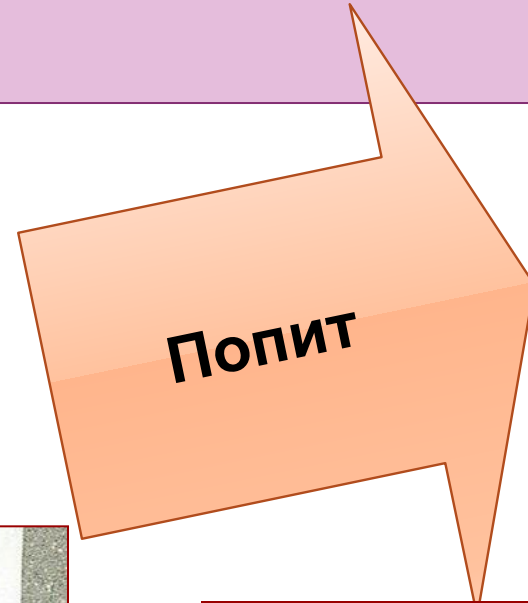
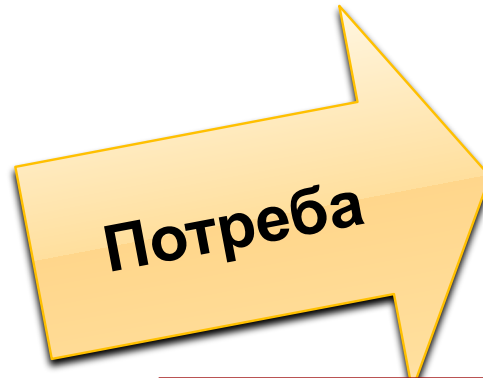
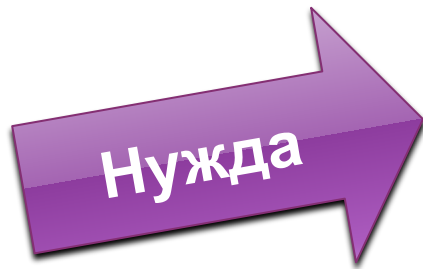
1 ПИТАННЯ

Потреби та їх класифікація

ПОТРЕБА

- (англ. want) необхідність у чомусь, бажання, нестача чогось

Що таке потреба?

- ⦿ *Потреба - це такий стан незадоволення людини, який треба змінити, чи такий стан задоволення, який вона бажає продовжити*
- ⦿ **Потреби - ідеальний внутрішньо спонукальний мотив діяльності людини**

КЛАСИФІКАЦІЯ ПОТРЕБ

**Первинні та
вторинні**

**Постійні та
тимчасові**

**Замінні та
незамінні**

**Невідкладні та
строкові**

**Індивідуальні
та колективні**

**Економічні
неекономічні**

**Які
передаються
та які не
передаються**

**Матеріальні та
духовні**

Соціальні

АБРАХАМ ХАРОЛЬД МАСЛОУ

американский психолог,
основатель гуманистической
психологии

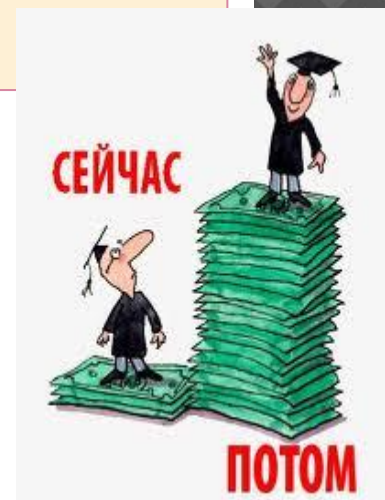
**1.04.1908г.- 8.06.1970
г.**

ПІРАМІДА А.МАСЛОУ

Потреба має кількісну визначеність

- Одне благо може бути більш бажаним, ніж інше. (різна інтенсивність чи напруженість, або сила потреб).
- Закон зростання потреб (закон суспільного прогресу). Відбувається не просте зростання кількості, а і зміна структури потреб.

Етапи розвитку потреб

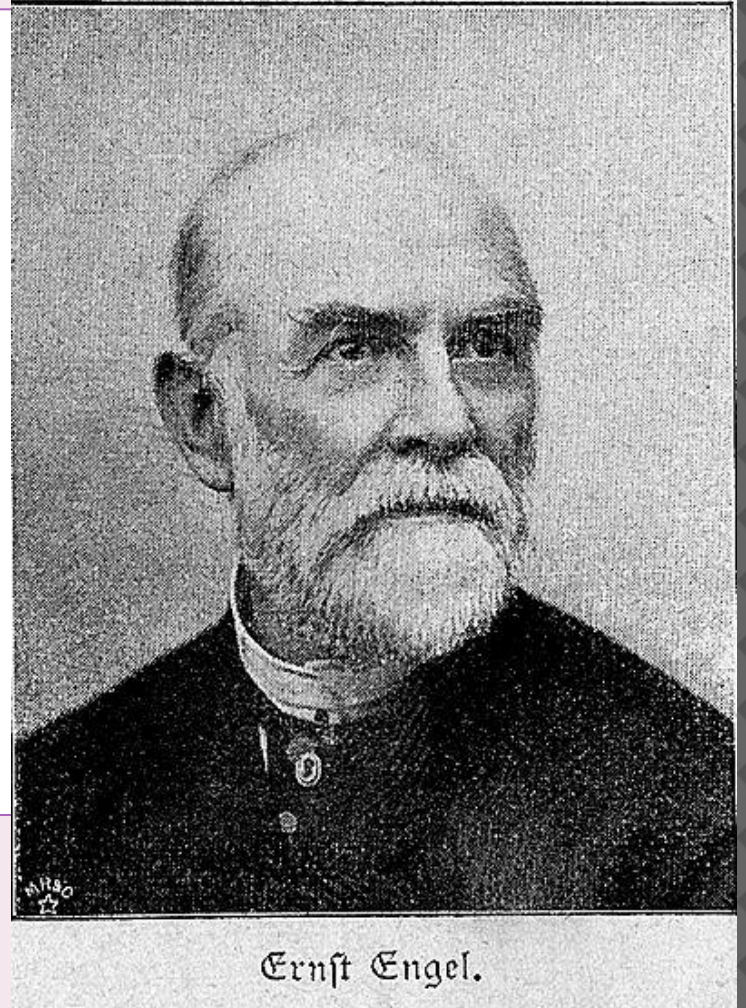
- ◎ **Перший етап** – до середини 50-х років, домінували матеріально-речові потреби.
- ◎ **Другий етап** з середини 1950-х років з переходом до «економіки споживання», з'являються побутове обслуговування, освіта, медицина, спорт, відпочинок, розваги та ін.
- ◎ **Третій етап** почався у 1980-ті роки. Розвиток творчості, духовний розвиток особистості

Ернст Енгель

німецький економіст і статистик

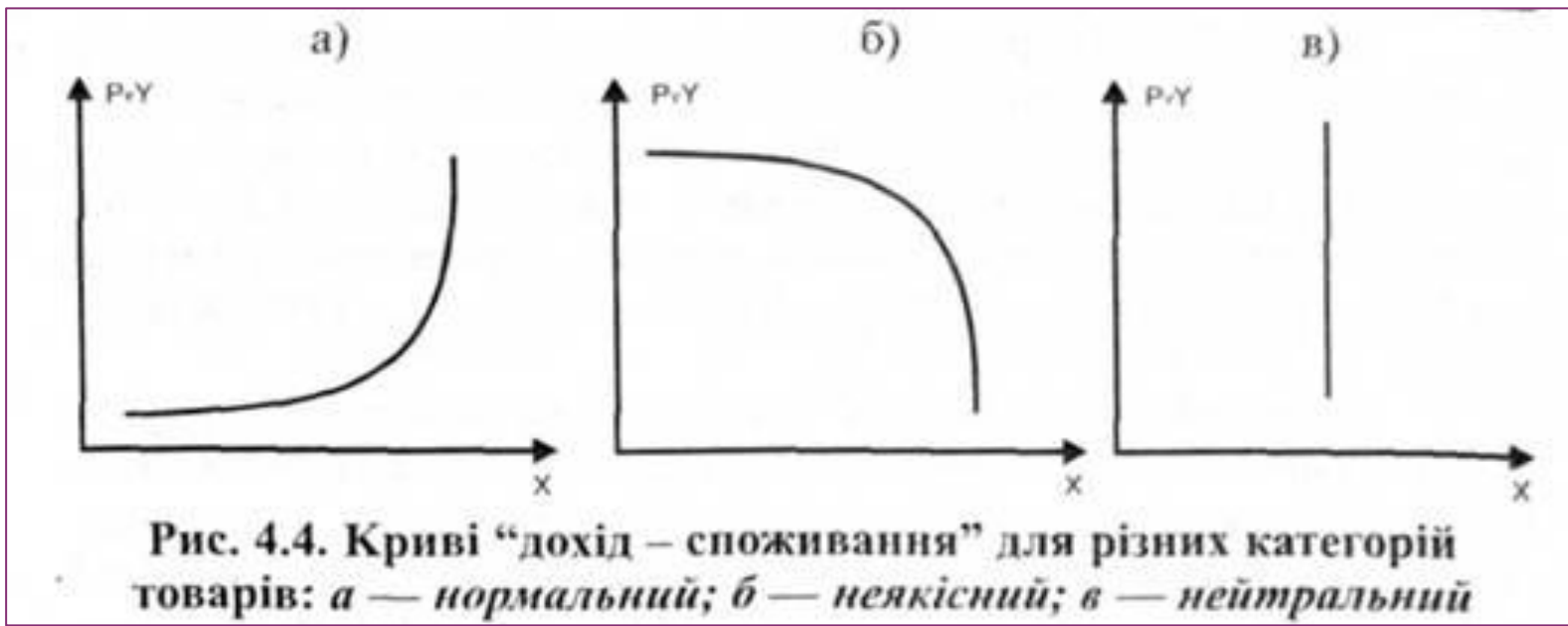
Автор
«закона и кривої Енгеля»

- ◎ 26 березня 1821 р.
- ◎ 8 грудня 1896 р.

Закон Енгеля

- — із зростанням величини доходів частка витрат на придбання товарів першої необхідності скорочується.

1980-х рр. у США з ростом доходу на 1 %

попит зростає:

- ⊙ на продукти харчування на 0,77 %,
- ⊙ на одяг – на 0,32 %,
- ⊙ на транспортні засоби – на 1,1 %,
- ⊙ на житло – на 0,89 %,
- ⊙ на медичні послуги – на 1,9 %,
- ⊙ на предмети розкоші – на 3,6 %,
- ⊙ на спортивні товари – на 3,7 %,
- ⊙ на послуги таксі – на 2,8 %.

ВИСНОВКИ ПО 1 ПИТАННЮ:

1. Потреби - ідеальний внутрішньо спонукальний мотив діяльності людини.
2. Потреби різного виду формують ієрархічну структуру.
3. Потреби людини безмежні.

2 ПИТАННЯ

Сутність і класифікація економічних благ

БЛАГО

- товар, явище або послуга, що задовольняє певну людську потребу

КЛАСИФІКАЦІЯ БЛАГ

Матеріальні
нематеріальні

Уречевлені
неуречевлені

Взаємозамінні -
субститути

Взаємодоповнюючі -
комплементи

Ті, які не передаються

Ті, які передаються

Нейтральні

Споживчі
виробничі

Приватні
суспільні

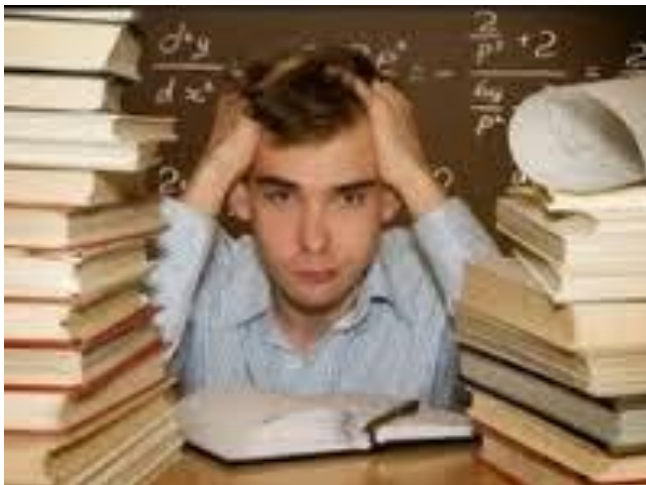
Теперішні
майбутні

Економічні
неекономічні

Антиблага

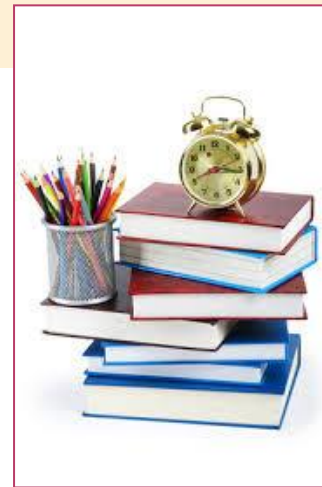
Аксиоми теорії споживацького вибору

- Аксиома повного упорядкування уподобань.
- Аксиома транзитивності уподобань.
- Аксиома про ненаситність потреб.

ВИСНОВКИ ПО 2 ПИТАННЮ:

1. Споживач, вирішуючи проблему вибору між благами, керується власними індивідуальними уподобаннями та обмеженими можливостями.
2. Блага можуть бути субститутами, або комплементами.

3 ПИТАННЯ

Загальна і гранична корисність блага

Корисність

- ◎ – це здатність товару або послуги задовольняти потреби людини; задоволення, яке отримує людина від споживання товару чи послуги.

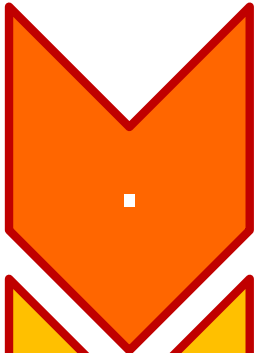
Корисність - поняття суб'єктивне!

Чи можливо виміряти корисність блага?

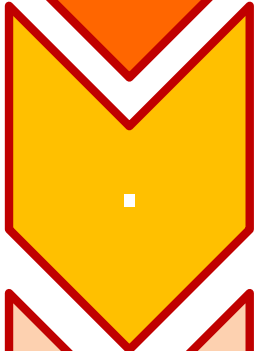
- ⊙ для зручності аналізу використовують — ютиль (з англ. utility — корисність)

Ютиль — теоретична міра, уявна одиниця корисності товару

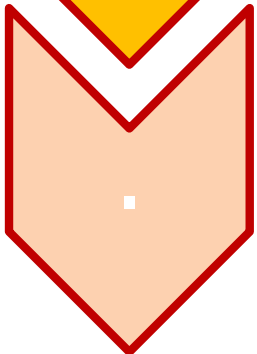
КОРИСНІСТЬ

- Загальна корисність (TU)
- $TU = \sum MU$

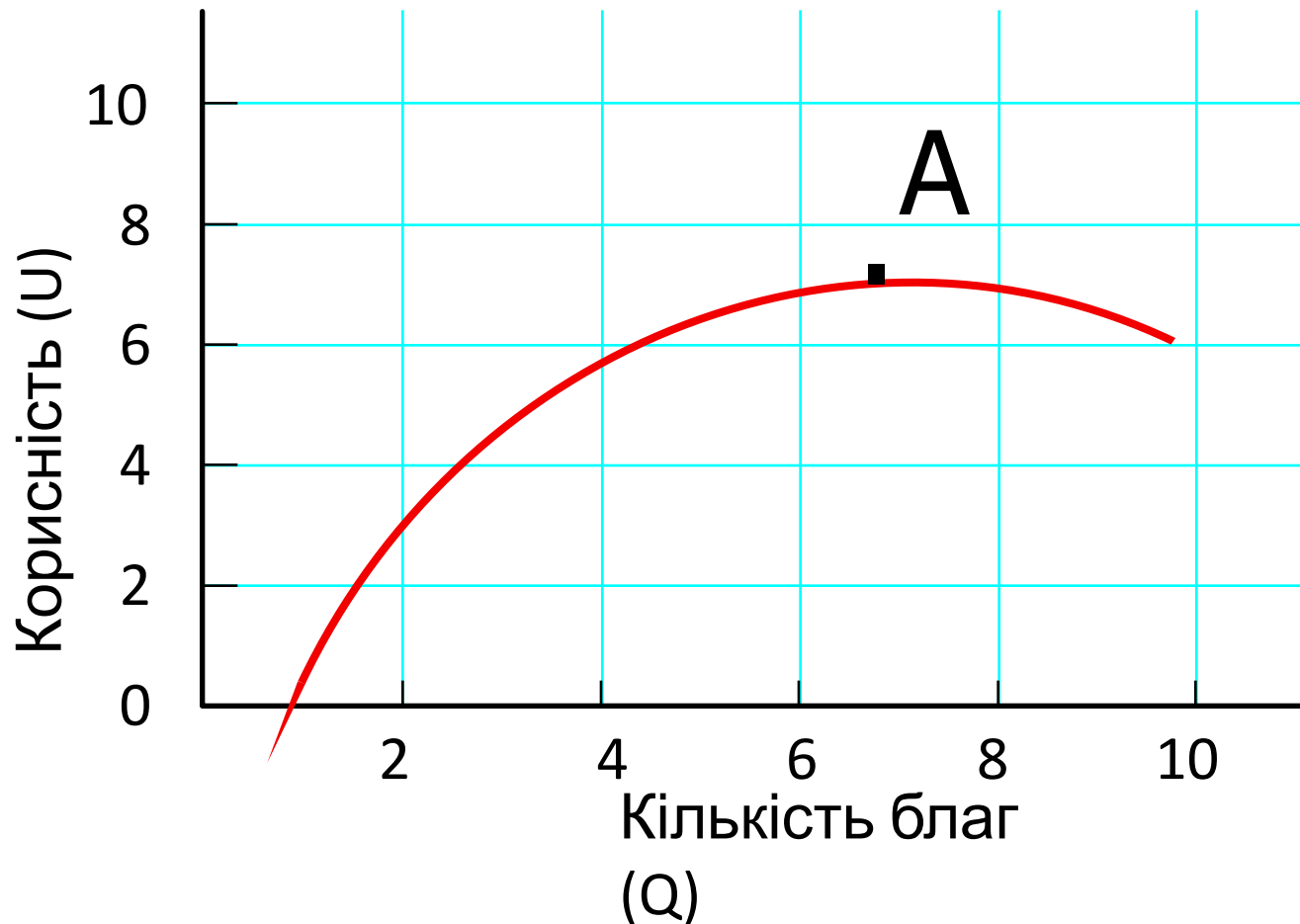

- Гранична корисність (MU)
- $MU = \Delta TU / \Delta Q$

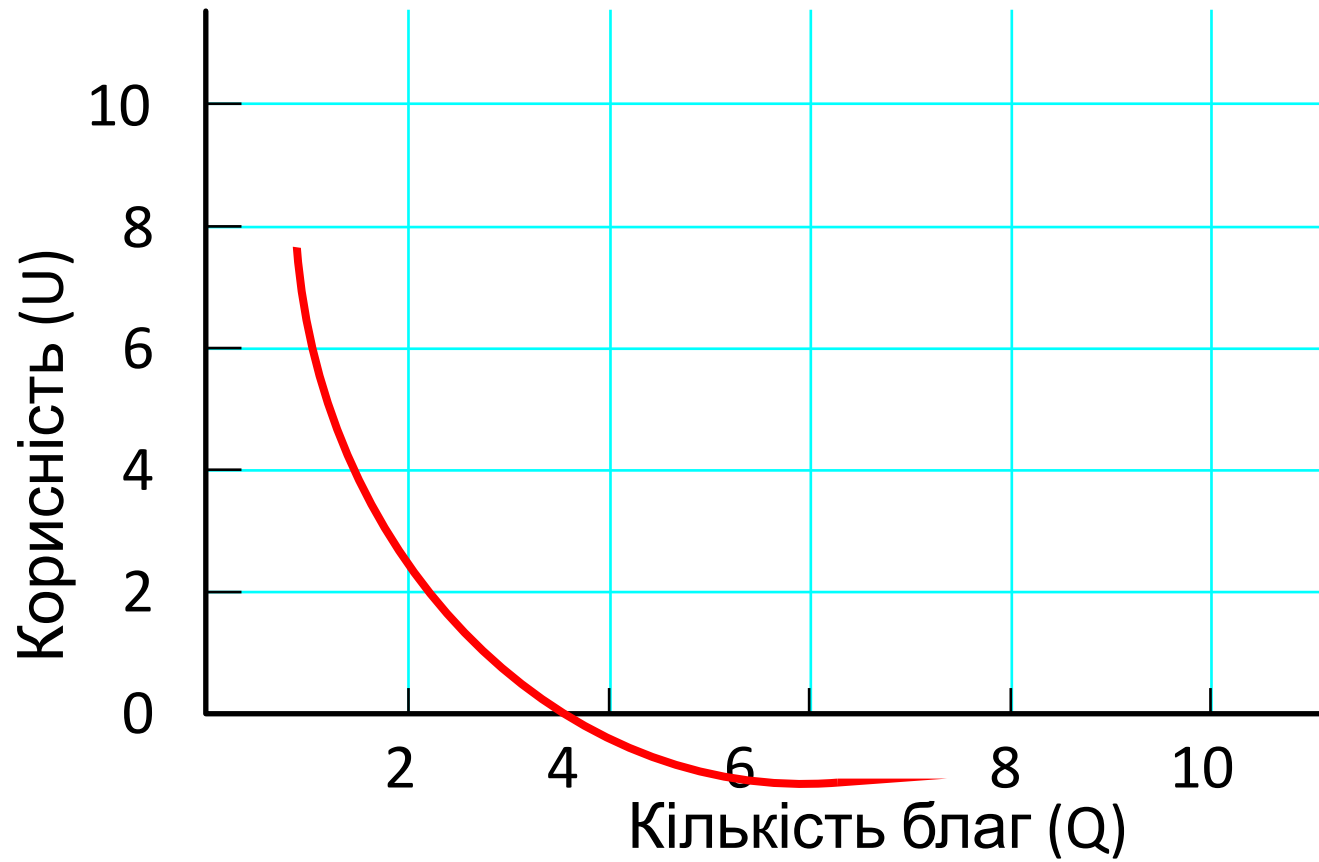

- Середня корисність (AU)
- $AU = TU / Q$

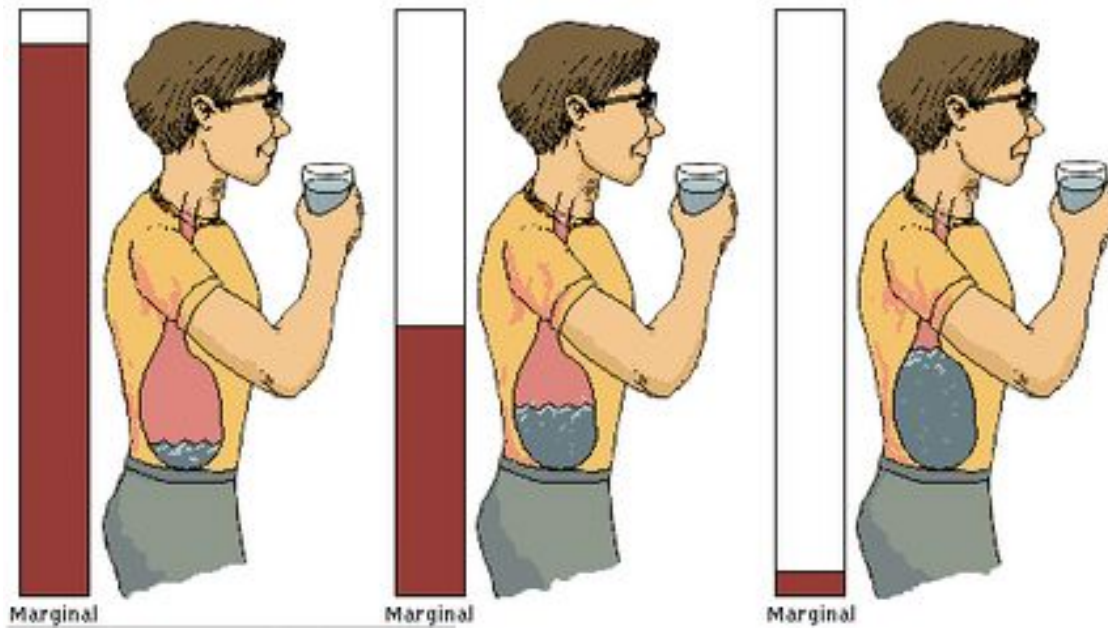
КРИВА ЗАГАЛЬНОЇ КОРИСНОСТІ

КРИВА ГРАНИЧНОЇ КОРИСНОСТІ

ЗАКОН СПАДНОЇ ГРАНИЧНОЇ КОРИСНОСТІ

корисність кожної наступної, послідовно спожитої одиниці блага має тенденцію до зменшення і прагне до нуля.

Приклад співвідношення загальної та граничної корисності

Q_x	TU_x	MU_x
1	10	10
2	18	8
3	24	6
4	28	4
5	30	2
6	30	0
7	28	-2

Герман Генріх Госсен

Пруський економіст.

Автор закону спадної
граничної корисності

7.09.1810 р.- 13.02.1858 р.

ЗАКОН СПАДНОЇ ГРАНИЧНОЇ КОРИСНОСТІ (перший закон Госсена)

$$MU = \frac{\Delta TU}{\Delta Q}$$

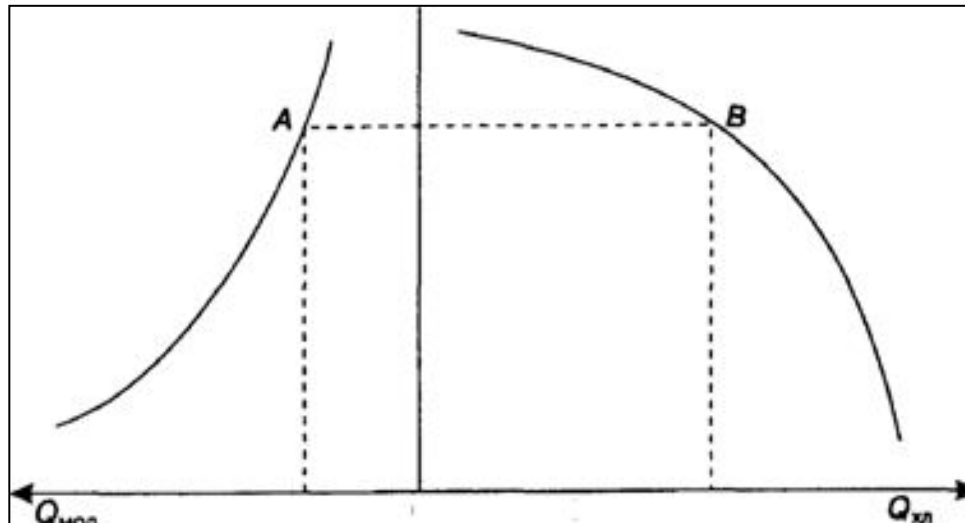
ΔTU - додаткова порція корисності

ΔQ - додаткова порція блага

Другий закон Госсена

- корисність, отримана від останньої грошової одиниці, витраченої на придбання будь якого блага, однакова незалежно від того, на яке саме благо вона витрачена.

Гранична корисність молока та хліба

Припущення покладені в основу теорії споживацького вибору

- більша кількість товару привабливіша для споживача, ніж менша;

- споживач може віддати перевагу одному з товарів, або визнати, що вони для нього рівноцінні: **$A > B$; $A < B$; $A = B$;**

- якщо **$A > B$; $B > C$; то $A > C$;**

- бюджет витрачається так, щоб отримати максимальне задоволення від суми придбаних економічних благ

ВИСНОВКИ ПО 3 ПИТАННЮ

1. Корисність – поняття суб'єктивне і може змінюватися для різних людей і по мірі споживання.
2. Виділяють загальну, середню та граничну корисність благ.

ВСЕГО ВАМ ХОРОШЕГО, ДОРОГИЕ СТУДЕНТЫ !!!

